

Achakzai
Paṣtó – Deutsch
afghanisches Wörterbuch

mit Paschto Transkription

اخكزی
پښتو-المانی

قاموس

د پښتو تلفظ سره

Ahmad Wali Achakzai

احمد ولي اخكزی

Weitere Wörterbücher des Autors:

- 1- Achakzai Paschto – Deutsch – Paschto
Computer Wörterbuch
- 2- Achakzai Deutsch – Paschto Wörterbuch
- 3- Achakzai Latina – Lingua Afganica Lexicon
- 4- Achakzai Pashto – Pashto Qamos
- 5- Achakzai English – Pashto Dictionary
- 6- Achakzai Pashto – English Dictionary
- 7- Achakzai Deutsch – Paschto
Wörterbuch für Journalisten
- 8- Achakzai Pashto – Urdu Lughat

د ليکوال نور قاموسونه:

۱. اخکزی پښتو - الماني - پښتو د کمپيوټري لغتونو قاموس
۲. اخکزی الماني - پښتو قاموس
۳. اخکزی لاتيني - پښتو قاموس
۴. اخکزی پښتو - پښتو قاموس
۵. اخکزی انگرېزي - پښتو قاموس
۶. اخکزی پښتو - انگرېزي قاموس
۷. اخکزی الماني - پښتو قاموس د ژورنالستانو لپاره
۸. اخکزی پښتو - اردو لغت

©Qamosona.com 2009

د چاپ ټوله حقوق د ليکوال سره خوندي دي

Alle Rechte vorbehalten
<http://www.qamosona.com>
E-Mail-Adresse: qamosona@rediffmail.com

1. Auflage
2009

ISBN 978-3-00-026979-0

9 783000 269790

خپلي گرانې مور ته

چې په برکت يې د نړۍ تر ټولو خوږه ژبه زما مورنۍ ژبه ده.

Für meine Mutter,

der ich zu verdanken habe, dass Paschto - als meine Muttersprache - für mich die schönste Sprache der Welt ist.

Vorwort

Das seit 30 Jahren durch Krieg und Not gequälte Afghanistan in Zentralasien ist immer mehr in den Blickpunkt unserer Aufmerksamkeit gerückt. Dabei spielen auch Fragen der Kultur und Geschichte dieses Landes eine immer größere Rolle. Nur wenig ist bekannt, dass die Bewohner Afghanistans zu unterschiedlichen Sprachgruppen gehören, von denen zwei sowohl hinsichtlich der Zahl ihrer Sprecher als auch aufgrund der in dieser Sprache verfassten Literatur eine besondere Bedeutung erlangt haben. Das ist zum einen das D a r i, eine Variante des Persischen, wie es in Iran (als Farsi) und in der Tadshikischen Republik (als Tadshikisch) gesprochen wird. Die sogen. "klassische Literatur" (9.-16. Jh.) in dieser Sprache ist z.T. in Deutschland bekannt und gehört zum Kulturerbe aller drei Staaten. Die andere große Sprache, das P a s h t o (gelegentlich auch Pushtu geschrieben), oft auch nur Afghanisch genannt, wird in Afghanistan und in großen Teilen (West-) Pakistans gesprochen. Sie wurde erst in den 30er Jahren zur zweiten offiziellen Staatssprache Afghanistans erklärt. Auch in diesem Pashto hat sich seit dem 16. Jahrhundert bis in die heutige Zeit eine beachtliche, in Deutschland aber wenig bekannte Literatur entwickelt. Eine besondere Pashto-Academy befasste sich mit seiner sprachlichen und literarischen Entwicklung. Es gibt heute in Pashto Zeitungen und Zeitschriften sowie eine wissenschaftliche und belletristische Literatur.

Im Ausland gibt es nur wenig Hilfsmittel für die Erschließung dieser interessanten und auch kulturell und politisch wichtigen Sprache. Besondere Verdienste hat sich hier die russische Orientalistik erworben. Eine herausragende Leistung ist das Pashto-Russische Wörterbuch von M.G.Aslanow, Асланов, М. Г. Афганско-русский словарь (пушту), Москва 1966; Neuausgabe: Пушту-русский словарь; 50 000 слов; Москва 1985. Ein Russisch-Pashto Wörterbuch (Русско-афганский словарь /пушту/) von Lebedew/Jacevič/Kaliina erschien in Moskau 1973. Der besondere Wert dieser Wörterbücher besteht in der großen Zahl von angeführten Wendungen. Für das Englische haben wir zwei von der Pashto- Academy in Kabul herausgegebene größere Wörterbücher: English-Pushtu Dictionary, Kabul 1975, und Pashto-English Dictionary, Kabul 1357/1979 (brosch.). Nur dem Namen nach ist mir

für das Deutsche die broschiierte Ausgabe eines Deutsch-Pashto Wörterbuchs von Hakimollah Nurzay mit 427 Seiten bekannt, ohne Angaben zu Ort und Erscheinungsjahr.

Die Herausgabe des vorliegenden Werkes „Pashto-Deutsch, afghanisches Wörterbuch, 1. Auflage 2009“ (mit Transkription der Pashto-Wörter) von Ahmad Wali Achakzai ist also für die deutsch-afghanischen Beziehungen von ganz besonderem Wert. Der Verfasser muss sich auf 1066 Seiten beschränken, er vermittelt nur den notwendigsten Wortschatz des Pashto, doch der hier angeführte Wortbestand ermöglicht uns den Zugang zu Texten in Pashto-Sprache. Das Wörterbuch füllt eine empfindliche Lücke und wird deutschen wie afghanischen Benutzern eine weitere Möglichkeit zum gegenseitigen Kennenlernen unserer Kulturen bieten und ist als erster Versuch eines Beitrags zur deutsch-afghanischen Verständigung zu werten.

Prof. Dr. Manfred Lorenz

21. Februar 2009, Berlin

سرريزه

ترڅو مو چې په خپله ژبه کې دومره علمي او هنري آثار نه وي ليکلي چې اړتيا وي مو پرې پوره کړو (او دا ورځې دومره نيژدې هم نه دي)؛ د نړۍ د مخکې تلليو ژبو له زده کولو نه مو نه رغېږي. قاموسونه د ژبو د زده کړې له پاره خورا اړين توکي گڼل کېږي. په دې وروستيو کالونو کې يو شمېر افغانانو، په بېلو، بېلو ژبو قاموسونه ليکلي او خپاره کړي يې دي. بويه چې دا کار اکاډيمیگانو او د ژبپوهانو ډلو کړی وای. خو سمدلاسه مو نه اکاډېميگانې دا وس لري او نه مو ژبپوهان سره راغونډېداي شي. نو ځانگړې هڅې، که نيمگړې هم وي، د ستايلو دي. د بناغلي احمدولي اخکزي پښتو-الماني سيند د دې هڅو ډلې يوه خورا ارزښتناکه برخه ده.

اخکزي په دې قاموس کې د دولسو زرو په شاوخوا کې داسې لغتونه غوره کړي دي چې، په اند يې، خورا ډېر پکارول کېږي. د هرې کلمې مخې ته يې تلفظ ليکلی، بيا يې گرامري خصوصيت کښلی او وروسته يې الماني انډولې معناگانې راوړې. د زياترو پښتو کلمو هممانيزونه (مترادفونه) يې هم ور سره مل کړي دي. نو د سيند د لغتونو شمېر ۱۲۰۰۰ نه بلکه ۴۰۰۰۰ ته رسېږي. د ځينو کلمو د معنا د ښه پوهاوي په نمت يې له لنډيو او يا د پښتنو لويو شاعرانو له کلامه بېلگې را اخستي دي. داگټور نوښت يې په پښتو دوه ژبيزو سيندونو کې ساری نه لري. يو بل په زړه پورې کار يې دا دی چې د الماني کلمو سره يې هم گرامري ځانگړنې ليکلې په دې شان يې له هغو سره چې الماني ژبه يې ښه نه ده زده، لويه مرسته کړې.

بناغلي اخکزي د ژوند له ټولونا او زگار يو سره، سره او د خپلو زده کړو ترڅنگ، گڼ شمېر قاموسونه په انټرنېټ کې په ليکه کړي، لگيا دی ليا نور هم په ليکه کوي او دا دی پښتو-الماني قاموس يې هم راوايست. زه باور لرم چې دی به خپلې هلې ځلې دلته ونه دروي او د نورو آثارو په ليکلو به مو هم ونازوي. روغتيا او اوږد عمر يې دې په برخه وي. په مغزو او لاسونو يې دې برکت شي.

د نجلی ټکي، ټکي مخ دی که مرگي پرېښوه د کابل مټه به شينه

محمد اکبر وردگ، فرانسه

Warum dieses Wörterbuch

Ich bin fest davon überzeugt, dass die meisten zwischenmenschlichen Probleme auf mangelnde oder fehlerhafte Kommunikation zurückzuführen sind. Das wichtigste Kommunikationsmittel „Sprache“ kann dazu beitragen, dass Menschen und Kulturen einander näher kommen. Durch dieses Buch wird der Versuch unternommen, einen kleinen Beitrag zur deutsch - afghanischen Verständigung zu leisten. Da die Fülle und der Reichtum des Paschto - Wortschatzes sehr groß ist, konnte ich nur einen Bruchteil dieses Wortschatzes ins Deutsche übersetzen. Das vorliegende Wörterbuch beinhaltet die meisten Wörter des Paschtos, die in der täglichen Kommunikation verwendet werden. Nicht enthalten sind fachspezifische und technische Begriffe. Es ist zwar mit großer Sorgfalt versucht worden, Fehler zu vermeiden, aber wenn sich trotzdem Fehler eingeschlichen haben, entschuldige ich mich im Voraus. Ich wäre den Lesern sehr dankbar, wenn sie mich per email qamosona@rediffmail.com auf entdeckte Fehler aufmerksam machen könnten, damit in der nächsten Auflage diese vermieden werden können.

Ahmad Wali Achakzai

15. Februar 2009, Solingen, Deutschland

Großen Dank spreche ich aus an:

- Dr. Mohammad Akbar Wardak, weil es ohne seine Hilfe unmöglich gewesen wäre, die zu übersetzende Paschto - Wörterliste und deren Transkription zu erstellen und damit überhaupt dieses Wörterbuch zu realisieren.
- Frau Babo Sheer Mohammad, Herr Taj Mohammad Akhwand, Herr Mohammad Sadiq Akhwand, Herr Abdul Qadir Khan Achakzai, Herr Aminullah Khan Ishaqi, Herr Inayathullah, Herr Mohammad Naweed, Herr Mohammad Shakeel und allen anderen Lehrerinnen und Lehrern von mir, die mich unterrichtet haben.
- Frau Beatrice Bhar, Frau Gudjons und Herr Gerhard Müller von der Städtischen Gesamtschule Solingen, die mir ermöglichten, die deutsche Sprache zu erlernen.
- Prof. Dr. Manfred Lorenz, Scherzad Kamawal, Khalid Hadi Haidari, Mustafa Sadat, Rahmat Arya, Nasim Saber und Manfred Schmidt für ihre Unterstützung.
- Meinen Eltern und meinen Brüdern Dr. Ahmad Zahir Achakzai, Dr. Ahmad Jaweed Achakzai und Dr. Ahmad Jamil Achakzai, die mich immer bei diesem Projekt motiviert und unterstützt haben.

قاموس ليکنه د يوه شخص يا دوو کار نه دی بلکه دا هغه مسلکي او علمي کار دی چې بايد د گڼ شمېر ژبپوهانو په گډ کار او د يوې اکاډمۍ او حکومت په مرسته او لارښوونه تر سره سي. يوازې هغه وخت يو قاموس معياري او ښه اغېزمن کېدلای سي چې تر شا يې ژبپوهان او اکاډمۍ ولاړي وي. خو له بده مرغه چې په افغانستان کې نه د ژبپوهانو گډ کار وجود لري او نه هم داسې حکومت سته چې د خپل هيواد و کلتوري او ژبني زوارياتو ته ځواب ووايي. دا چې په افغانستان کې به اکاډمۍ رغول کېږي او داسې حکومت به منځ ته راځي چې د خپل کلتور دغه اړين او بنسټيزه کار ته به ملا تړي، ښايي ډيري لسيزې به پرې تيري سي. په داسې حال کې چې د قاموسونو تشه ډېره جدي ده، د ښو شرايطو برابرېدلو ته انتظار نه سي ايستل کېدلای. له همدې لامله زه دغه قاموس چاپ ته ورکوم او هيله لرم چې د پښتو زد کوونکو المانانو تر څنگ د افغانانو لپاره هم يوه وړه مرسته سي.

په دغه قاموس کې ما کوښښ کړی چې هغه لغتونه پکښې راوړم چې په ورځني ژوند کې کارول کېږي. په نړۍ کې يوه هم داسې ژبه نسته چې هغه دي سوچه يا کره وي. زما په فکر ټوله هغه لغتونه چې پښتانه يې په خپل ورځني ژوند او په خپلو ليکنو کې کاروي هغه د پښتو پانگه ده. زما په آند بايد هڅه و سي چې په قاموسونو کې ټوله هغه کره او ناکره پښتو لغتونه وليکل سي چې اوس د پښتو د پانگې برخه سوېده.

دوې ژبې هيڅکله ټکي په ټکي او عبارت په عبارت نه وي سره ورته. زما لپاره دغه يو ستونزمن کار ؤ چې د زياتو پښتو لغتونو الماني معنا پيدا کړم ولي چې عبارت په عبارت ورته متبادل الماني لغتونه نه وه. له همدې لامله مي هڅه کړې ده چې د يوه پښتو لغت سره زياتي الماني معناوي وليکم. د قاموس د کارونکو څخه هيله کوم چې د يوه پښتو لغت ټوله الماني معناوي وگوري او بيا په خپله پرېکړه وکړي چې کومه الماني معنا غوره گڼي.

ما خپل پوره کوښښ کړی دی چې د تېروتنو او غلطيو څخه پاک قاموس چاپ ته ورکړم. خو بيا هم کېدلای سي چې په دغه قاموس کې بعضي د ټايب، ژباړي او يا گرامري تېروتنې وي.

زه د قاموس کارونکو څخه هيله کوم چي که کومه تېروتنه وويني نو د برېښنالیک
<qamosona@rediffmail.com> له لاري دي بې راته په گوته کړي.

زما يو شمېر نور قاموسونه چي الماني پښتو قاموس هم پکښي راځي چاپ ته چمتو دي. که
تاسو غواړئ چي دغه او يا نور قاموسونه ترلاسه کړئ او يا هم رغنده انتقادونه لرئ نو زما
سره د برېښنالیک له لاري اړیکي ټينگي کړئ.

احمدولي اخکزی

د ۲۰۰۹م ميلادي کال د فبرورۍ ۱۵ مه نېټه

زولنگن، المان

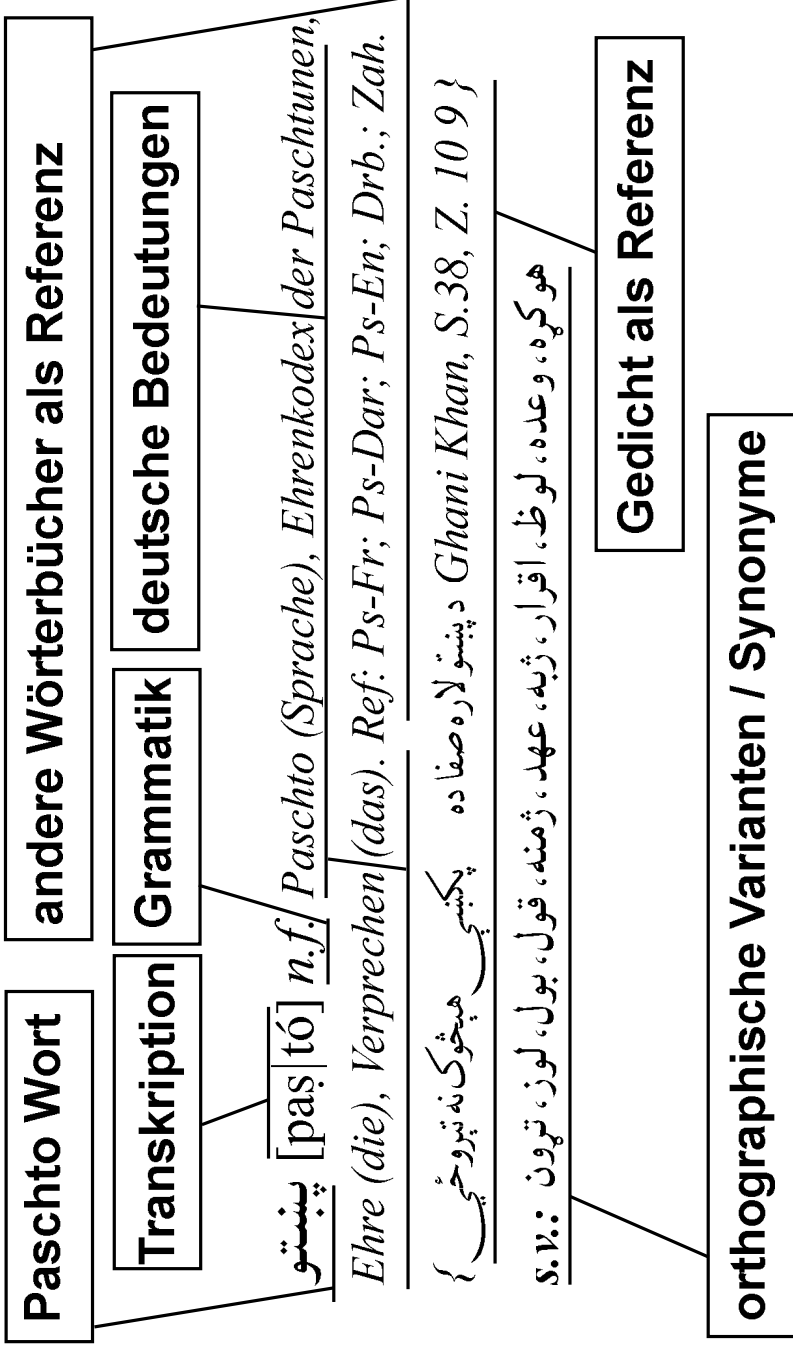
ددغه قاموس څخه کار اخیستنه

د پښتو الماني په دغه قاموس کي څه باندې ۱۲۰۰۰ پښتو لغتونه او د هغوی څه باندې ۳۵۰۰۰ الماني معناوي او تقریبا ۲۸۰۰۰ پښتو معادلونه، همدانیزونه او املايي بڼې لیکل سوي دي. د هر پښتو لغت وروسته په لښديو کي دهغه فونېټکي بڼه او په لاتيني حروفو يې گرامري خصوصيات راغلي دي. ما هڅه کړې چې د هر پښتو لغت زياتي ممکنه الماني معناوي وليکم چې کارونکي پکښي هغه لغت و موندلای سي چې ورته اړتيا لري.

په قاموس کي يوازي هغه لغتونه لیکل سوي دي چې تر مخه په يوه بل معتبره پښتو قاموس کي راغلي وي. په دې لړ کي د هري پښتو کلمې سره لیکل سوي چې دغه لغت په نورو کومو پښتو قاموسونو کي کارول سوی دی.

تر ۹۰۰۰ څخه زياتې پښتو مصرعې چې درحمان بابا د کلیاتو، د خوشال خان خټک د کلیاتو، د پښتو لنډيو، د حميد مومند د کلیاتو، د گل پاچا آلفټ د ملغلرو او غني خان د کلیاتو څخه راټولې سوي دي، په قاموس کي د منبعې په توگه راغلي دي. د مصرعو د هرې جوړې سره د کتاب د نوم لنډيز، د پاڼو او د کرښو شمېرې لیکل سوي دي. د منبعې په توگه د شعرونو د لیکلو پروخت هڅه سوي چې شعرونه په همغه املا او انشا راوړل سي لکه څنگه چې په اصلي کتاب کي راغلي دي.

که قدرمن کارونکي په دغه قاموس کي لیکل سوي لنډيزونه وپېژني او ځان ورسره اشنا کړي نو به د دغه قاموس څخه لښه گټه ترلاسه کړلای سي. د لنډيزونو په هکله معلومات په راتلونکو پاڼو کي لیکل سوي دي. هيله ده چې ستاسو د پام وړ وگرځي.

د گرامري ځانگړنو لپاره د کارول سوو لنډيزونو معنا په لاندې توگه ده:

Abkür.	Abkürzung	لنډ شکل
adj.	Adjektiv (das)	صفت
adv.	Adverb (das)	قيد
comp.	zusammengesetzt	ترکيبي
konj.	Konjunktion (die)	د ربط توري
Beis.	Beispiel (das)	بېلگه
demonstr.	Demonstrativ	دا اشارې ضمير
f.	Femininum (das)	بنځينه
Imper.	Imperativ (der)	امريه
Interj.	Interjektion (die)	د ندا توري
Interr.	Interrogative	د پوښتنې نځينه
inv.	unveränderlich	نه بدلېدونکي
irreg.	unregelmäßig	بې قاعدې
v.	Verb (das)	فعل
m.	Maskulinum (das)	نارينه
n.	Nomen (das)	اسم
z.	Zahl (die)	عدد
verg.	Vergangenheit (die)	تېره (ماضي)
pl.	Plural (der)	جمع
poss.	Possessiv (das)	ملکي اضافي
präf.	Präfix (der)	مختاري / مخوند
präp.	Präposition (die)	د اضافت توري

Geg.	Gegenwart (die)	اوس (حال)
pron.	Pronomen (das)	د اشاري ضمير
sg.	Singular (der)	واحد
suff.	Suffix (der)	وروستاري / شاوند
i.v.	intransitives Verb	لازمي فعل
vs.	Im Vergleich mit	په پرته
t.v.	transitives Verb	متعدي فعل
simple	(einfach)	ساده
v.s.	Orthographische Varianten / Synonyme	املايي بڼې، معادلونه، هممانيزونه
Ref.	Referenz	ماخذ / اخځ
Ps-Fr	Dictionnaire pashto-français, Dr. M. Akbar Wardag & Habib Kabir, 1999, Paris, Frankreich ISBN 2-911053-55-9	پښتو فرانسوي قاموس، ۱۹۹۹م ډاکټر م. محمد اکبر وردگ او حبيب کبير، پاریس، فرانسه
Ps-Dar	Pashto-Dari Wörterbuch, 1952, Pashto Gesellschaft, Kabul, Afghanistan	پښتو قاموس (پښتو دري)، ۱۹۵۲م، د پښتو ټولنه کابل، افغانستان
Ps-En	Pashto-Englisch Wörterbuch, 1979, Akademie der Wissenschaften, Kabul, Afghanistan	پښتو انگرېزي قاموس، ۱۹۷۹م، د علومو اکاډمي کابل، افغانستان
Neolo.	Pashto Sindgai (Pashto Neologismen), Dr. M. A. Zeyar, 2000, Sapis Forschungszentrum für Pashto, Peschawar, Pakistan	پښتو سيندگي (پښتو نويزونه)، ډاکټر مجاور احمد زيار، ۲۰۰۰م، د ساپي د پښتو څېړنو او پراختيا مرکز، پېښور، پاکستان
Tash.	Pashto Pashto Glossar, 2005, Mediothek, Kabul, Afghanistan	پښتو پښتو تشریحي قاموس، ۲۰۰۵م، میدیوتېک، افغانستان

Zah.	Zahid Paschto Paschto Wörterbuch, Abdul Qayum Mishwanai, 2006, Danish Verlag, Peschawar, Pakistan	زاهد پښتو پښتو قاموس، عبدالقيوم زاهد مشوانی، ۲۰۰۶م، دانش خپرندويه ټولنه، پېښور، پاکستان
Drb.	Daryab (Paschto Paschto Wörterbuch), Qalandar Momand & Farid Sahraie, 1994, NWFP Textbook Board, Peschawar, Pakistan	درياب، قلندر مومند او فريد صحرايي، ۱۹۹۴م، NWFP ټېکسټ بوک بورډ، پېښور، پاکستان
K. K. Khattak	Gesamtwerk von Khoschal Khan Khattak, 2008, Danish Verlag, Peschawar, Pakistan	د خوشال خان خټک کلیات، ۲۰۰۸م، دانش خپرندويه ټولنه، پېښور، پاکستان
G. P. Ulfath	Die Perlen von Ulfat, Gul Patscha Ulfat, 1996, Danish Verlag, Peschawar, Pakistan	د الفت مرغلري، استاد گل پاچا الفت، ۱۹۹۶م، دانش خپرندويه ټولنه، پېښور، پاکستان
Hamid Momand	Gesamtwert von Abdul Hamid Momand, 2008, Danish Verlag, Peschawar, Pakistan	د عبدالحميد مومند کلیات، ۲۰۰۸م، دانش خپرندويه ټولنه، پېښور، پاکستان
Landai	Landai, 1984, Akademie der Wissenschaften, Kabul, Afghanistan	پښتو لنډی، ۱۹۸۴م، د علومو اکاډمي کابل، افغانستان
Rahman Baba	Gesamtwerk von Rahman Baba, 2005, Danish Verlag, Peschawar, Pakistan	د رحمان بابا کلیات، ۲۰۰۵م، دانش خپرندويه ټولنه، پېښور، پاکستان
Ghani Khan	Die Suche, Ghani Khan, 2005, University Book Agency, Peschawar, Pakistan	لټون، غني خان، ۲۰۰۵م، یونیورسټي بوک اېجنسي، پېښور، پاکستان
S.	Seite	پاڼه
Z.	Zeile	کرښه

د پښتو فونېټیک جدول

آ	ā	خ	x	ښ	ǰ*	ل	l
ا	a	د	d	ښ	ɖ**	م	m
ب	b	ډ	ɖ	ص	s	ن	n
پ	p	ذ	z	ض	z	ڼ	ɳ
ت	t	ر	r	ط	t	و	o;u;w
ټ	ɽ	ړ	ɽ	ظ	z	ه	ə
ث	s	ز	z	ع	ɟ	ه	h
ج	ǰ	ژ	ǰ	غ	ɣ	ي	ɪ
ح	j	ښ	ǰ*	ف	f	ې	e
چ	č	ښ	ɖ**	ق	q	ی	əy
خ	c	س	s	ک	k	ئ	əy
ح	h	ش	š	گ	g	ی	ay

**لوېديزه پښتو

*ختيزه پښتو

**West-Dialekt des Paschto

*Ost-Dialekt des Paschto

- آ [ā] *n. m.* Der erste Buchstabe des Paschto Alphabets.
Ref: Ps-Dar; Ps-En; Tash.; Drb.
- آ [ā] *Interj.* Ach!, au!, hallo!, he!.
Ref: Ps-Fr; Ps-Dar; Ps-En; Drb. **v.s.:** بلي
- آب [āb] *n. m.* Würde (die), Anständigkeit (die), Ehre (die), Respekt (der). **Ref:** Ps-Fr; Ps-Dar; Ps-En; Drb.; Zah.
 د للمي سړي په مخ کې آب وي چېرې هغه خلک چې بې آب وي خو بې آب وي {
Rahman Baba, S.383, Z. 8-7} **v.s.:** ناموس، ابرو، عزت، حيا، پت
- آب باز [āb|bāz] *n. m.* Schwimmer (der). **Ref:** Ps-Fr; Tash.
 جهان يو وړطونه ساز دی کامل په مثل لکه آب باز دی {
K. K. Khattak, S.535, Z. 7} **v.s.:** لامبوزن
- آب پاش [āb|pāš] *n. m.* Gießkanne (die). **Ref:** Ps-Fr **v.s.:** اوبه شيند
- آب و تاب [āb|o|tāb] *n. m.* Lichtglanz (der), Pracht (die).
 نن مې هسې آب و تاب د انجمن دی چې خجل ترې د ارم باغ و چمن دی {
Hamid Momand, S.327, Z. 8-7} **v.s.:** سات و بات
- آبا [ābā] *n. m.* Vater (der), Großvater. **Ref:** Zah.
 کل جهان د محمد په مخ پيدا شه محمد دی د تمام جهان آبا {
Rahman Baba, S.45, Z. 18-17}
v.s.: ابا، پلار، نيکه، دپلار پلار، لوی مشر، بابا، دادا
- آبات [ā|bāt] *adj. m.* bebautes, gebaut, ertragreich, fruchtbar, üppig.

Ref: Tash. *v.s.*: سمسور، ودان، آبات،

آباتبديل [ā|bā|te|dó l] *v. i.* gebaut werden, bebaut werden, fruchtbar werden, reich werden, üppiger werden. **Ref:** Zah. *v.s.*: ودانبدل، وادابدل

آباد [ā|bād] *adj. m.* bebautes, gebaut, ertragreich, fruchtbar, üppig.

Ref: Ps-Fr; Tash.; Drb.

خدای دی آباد لره کابله چي ښه ځوانان مدام په تا سرور کوينه {

Landai, S.151, Z. 19 } *v.s.*: سمسور، کرل شوی، ودان، آباد،

آبادول [ā|bā|da|wó l] *t. v.* bebauen, ertragreicher machen, bauen.

Ref: Tash.; Drb. *v.s.*: بنسرازل، جوړول، ابادول، ودانول،

آبادي [ā|bā|dí] *n. f.* Fruchtbarkeit (die), Aufschwung (der), Wohlstand (der). **Ref:** Ps-Fr; Zah. { شیرینه یاره زه په تا اباده یمه {

Landai, S.18, Z. 17 } *v.s.*: سمسورتیا، وداني، آبادي،

آبادبديل [ā|bā|de|dó l] *v. i.* bebaut werden, gebaut werden, ertragreich

werden, fruchtbar werden. **Ref:** Tash.; Zah. *v.s.*: سمسوریدل

آببازي [āb|bā|zī] *n. f.* Schwimmen (das), Schwimmsport (der).

Ref: Ps-Fr; Tash. { بل د آس سواري لازم ده آب بازي ورسره هم ده {

K. K. Khattak, S.1139, Z. 17 } *v.s.*: لامبو

آببازي کول [āb|bā|zī|-|ka|wó l] *loc.verb.* schwimmen.

v.s.: لامبو وهل، اوبازي کول

آبدار [āb|dār] *adj. m.* anständig, ehrenvoll, ehrlich, würdevoll, redlich.

Ref: Zah. { د یمن یاقوت آبدار دي که آبدار دي ستاد شونډو {

K. K. Khattak, S.108, Z. 21 } *v.s.*: عزت، محترم، بناغلی، مخور، پتیالی،

خاوند، د پت خاوند، غیرتي، ننگیالی

آبداري [āb|dār|rí] *adj. f.* Anständigkeit (die), Ehre (die), Ehrensache (die),

Würde (die). **Ref:** Drb.; Zah. *v.s.*: جوهر لرنه، مخور توب،

آبداربدل [āb|dār|re|dó l] *v. i.* anständig werden, würdevoll werden.

Ref: Tash.; Zah. *v.s.*: څلېدل، جوهر پیداکول

آبدان [āb|dān] *n. m.* Wasserbehälter (der), Wasserreservoir (das),

Wassertank (der). **Ref:** Tash.; Drb.; Zah. *v.s.*: اودان

آبدست [āb|dás(t)] *n. m.* rituelle Waschung vor dem Gebet.

Ref: Tash.; Zah.

{ چې په دار يې آبدست كړ په خپلو وينو كوم سړى به د منصور تر ځايه ورشي }
K. K. Khattak, S.271, Z. 10 } **v.s.:** اودس

آبرو [āb|rāw] *n. m.* Abfluss (der), Abflussrohr (das). **Ref:** Ps-Fr; Tash.;

Zah. **v.s.:** دهنه، ورځ، د اوبو د تېرېدلو مورى، چورن، نغول

آبرو [āb|ró] *n. f.* Anständigkeit (die), Ehre (die), Ehrensache (die),

Würde (die). **Ref:** Ps-Fr; Tash.; Zah.

{ دا څه پيوسته آبرو دي چې هم نېش دي هم نشتر }
Rahman Baba, S.135, Z. 6-5 }

v.s.: پت، حيا، عزت، ابرو، شرم، نامداري، ناموس

آبرومن [āb|ro|mán] *adj. m.* anständig, ehrenhaft, ehrenwert, redlich.

Ref: Ps-Fr; Tash. **v.s.:** عزتمن، مخور، پتياى، سپېڅلى

آبشار [āb|šār] *n. m.* Wasserfall (der). **Ref:** Ps-Fr

{ بريننا پر كيږي ابشار ژاړي غرونو اغوستي بخملي وړپنمين شالونه }
Landai, S.22, Z. 12 } **v.s.:** چوږبى

آبى [ā|bī] *adj. inv.* blau. **Ref:** Ps-Fr; Ps-En; Zah.

v.s.: آسماني (رنگ)، اوبى ځمکه، د للمي ضد

آبېڅې [ā|be|cé] *n. f.* Alphabet (das). **Ref:** Tash.; Zah.

v.s.: الفبى، الفبا، الفبې تې

آپت [ā|pát] *n. m.* Desaster (die), schweres Unglück (das), Unheil (das).

Ref: Ps-Fr; Zah.

{ آپت وهلي كښت ته راغلم نه يې شين توب شته نه هغه خوند راكوبنه }
Landai, S.1, Z. 8 } **v.s.:** تندر، ټكه، اسماني بلا، آفت

آپرين [ā|pa|rín] *Interj. & n. m.* bravo!, Bravo (das), Lob (das),

Lobrede (die). **Ref:** Ps-Fr; Tash. **v.s.:** شاباس، شابنس، آفرين

آتش بازي [ā|teš|bā|zī] *n. f.* Feuerwerk (das).

Ref: Ps-Fr **v.s.:** اورلوبه، اتشبازي

آتش پرست [ā|teš|pa|rást] *adj. & n. m.* Feueranbeter (der), Anhänger des

Zoroastrismus (der). **Ref:** Ps-Fr **v.s.:** زردنبت، اورلمانځونكى